II

(Muut kuin lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset)

PÄÄTÖKSET

KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 27 päivänä lokakuuta 2010,

valtiontuesta nro C 15/2008 (ex N 318/2007, N 319/2007, N 544/2007 ja N 70/2008) jonka Italia aikoo toteuttaa yrityksen Cantiere Navale De Poli hyväksi

(tiedoksiannettu numerolla K(2010) 7253)

(Ainoastaan italiankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2013/197/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on edellä mainittujen määräysten mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa [1] ja ottaa huomioon kyseiset huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I. MENETTELY

(1) Italia ilmoitti 6 päivänä kesäkuuta 2007, 24 päivänä syyskuuta 2007 ja 6 päivänä helmikuuta 2008 päivätyillä kirjeillä pyynnöstä pidentää Cantiere Navale de Polin, jäljempänä 'De Poli' tai 'telakka', valmistamien neljän kemikaalisäiliöaluksen (C 241, C 242, C 243 ja C 244) kolmen vuoden toimitusaikaa [2]. Italia pyysi, että toimitusaikaa pidennettäisiin aluksen C 241 osalta 8 kuukaudella, aluksen C 242 osalta 6 kuukaudella, aluksen C 243 osalta 9 kuukaudella ja aluksen C 244 osalta 10 kuukaudella.

(2) Ilmoituksissa viitattiin tukiin, jotka Italia oli myöntänyt De Polille kansallisen tukiohjelman N 59/2004 nojalla. Komissio oli hyväksynyt kyseisen tukiohjelman, jäljempänä 'Italian tukiohjelma', 19 päivänä toukokuuta 2004 [3] laivanrakennusteollisuuden väliaikaisista suojajärjestelyistä 27 päivänä kesäkuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1177/2002 [4] muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 502/2004 [5], jäljempänä 'väliaikaisista suojajärjestelyistä annettu asetus', nojalla.

(3) Italia toimitti komissiolle lisätietoja ilmoituksista 31 päivänä heinäkuuta 2007, 31 päivänä elokuuta 2007, 7 päivänä syyskuuta 2007, 12 päivänä marraskuuta 2007 ja 25 päivänä tammikuuta 2008 päivätyillä kirjeillä.

(4) Komissio ilmoitti Italian viranomaisille 16 päivänä huhtikuuta 2008 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa ilmoitettujen, toimitusajan pidentämistä koskevien pyyntöjen osalta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus' [6], 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely. Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* [7]. Asianomaisia osapuolia pyydettiin esittämään asiaa koskevat huomautuksensa.

[1] EUVL C 208, 15.8.2008, s. 14.

[2] Ilmoitukset kirjattiin vastaanotetuiksi viitteillä N 319/07 aluksen C 243 osalta (6 päivänä kesäkuuta 2007 päivätty kirje), N 318/07 aluksen C 244 osalta (6 päivänä kesäkuuta 2007 päivätty kirje), N 544/07 aluksen C 242 osalta (24 päivänä syyskuuta 2007 päivätty kirje) ja N 70/08 aluksen C 241 osalta (6 päivänä helmikuuta 2008 päivätty kirje).

[3] EUVL C 100, 26.4.2005, s. 27.

[4] EYVL L 172, 2.7.2002, s. 1.

[5] EUVL L 81, 19.3.2004, s. 6.

[6] Joulukuun 1 päivästä 2009 EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artikla ovat SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artikla. Näiden määräysten sisältö säilyy kuitenkin muuttumattomana. Tässä päätöksessä SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklaan tehtyjä viittauksia on tarvittaessa pidettävä viittauksina EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklaan.

[7] Ks. alaviite 1.

(5) Italia esitti huomautuksensa menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä 16 päivänä kesäkuuta 2008 päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi 17 päivänä kesäkuuta 2008. Komissio sai De Polin huomautukset niin ikään 16 päivänä kesäkuuta 2008 päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi 17 päivänä kesäkuuta 2008. Italia esitti lisätietoja 30 päivänä kesäkuuta 2008 päivätyllä ja samana päivänä saapuneeksi kirjatulla kirjeellä sekä 29 päivänä lokakuuta 2008 päivätyllä ja 3 päivänä marraskuuta 2008 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä.

(6) Italia pyysi 15 päivänä heinäkuuta 2008 päivätyllä ja 22 päivänä heinäkuuta 2008 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä, että kahden aluksen (C 242 ja C 244) toimitusaikaa pidennettäisiin uudelleen, nyt 30 päivään syyskuuta 2008.

(7) Myöhemmin Italia pyysi 20 päivänä tammikuuta 2009 päivätyllä ja 22 päivänä tammikuuta saapuneeksi kirjatulla kirjeellä toimitusajan pidentämistä kolmannen kerran, eli aluksen C 242 osalta 31 päivään joulukuuta 2008 ja aluksen C 243 osalta 28 päivään helmikuuta 2009. Lisäksi Italia pyysi 14 päivänä huhtikuuta 2009 päivätyllä ja 15 päivänä huhtikuuta saapuneeksi kirjatulla kirjeellä toimitusajan pidentämistä neljännen kerran, eli aluksen C 242 osalta 30 päivään kesäkuuta 2009 ja aluksen C 244 osalta 30 päivään marraskuuta 2009.

(8) Komissio pyysi 8 päivänä toukokuuta 2009 päivätyllä ja samana päivänä saapuneeksi kirjatulla kirjeellä Italialta lisätietoja, ja lähetti tätä koskevan muistutuksen 12 päivänä kesäkuuta 2009 päivätyllä kirjeellä. Italia vastasi 23 päivänä syyskuuta 2009 päivätyllä kirjeellä ([8]), jossa se ilmoitti komissiolle vain sen, että De Polille oli vahvistettu akordi ([9]).

(9) Italia peruutti virallisesti alusten C 242 ja C 243 toimitusajan pidentämistä koskevat pyynnöt 28 päivänä tammikuuta 2010 päivätyllä ja 1 päivänä helmikuuta 2010 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä ([10]).

(10) Komissio pyysi Italialta 2 päivänä maaliskuuta 2010 päivätyllä sähköpostiviestillä lisäselvityksiä aluksia C 241 ja C 244 koskevista ilmoituksista.

(11) Italia ilmoitti komissiolle 10 päivänä kesäkuuta 2010 päivätyllä ja 17 päivänä kesäkuuta 2010 saapuneeksi kirjatulla sähköpostiviestillä, että alus C 241 oli valmistunut 31 päivänä elokuuta 2008 ja luovutettu 3 päivänä marraskuuta 2008 ja että ilmoitus tämän aluksen toimitusajan pidentämistä koskevasta pyynnöstä pidettäisiin voimassa.

(12) Italia peruutti virallisesti pyynnöt aluksen C 244 toimitusajan pidentämisestä 16 päivänä kesäkuuta 2010 päivätyllä ja 28 päivänä kesäkuuta 2010 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä.

II. **TAUSTA**

(13) Koska Italia on peruuttanut alusten C 242, C 243 ja C 244 toimitusajan pidentämistä koskevat pyynnöt, jäljempänä esitetyt tosiseikat koskevat ainoastaan alusta C 241.

(14) De Poli on telakka, joka sijaitsee Pellestrinassa (Venetsiassa), Italiassa. Se on 1990-luvulta asti erikoistunut rakentamaan kemikaali- ja säiliöaluksia. Vuonna 2007 telakalla oli alihankkijat mukaan lukien 320 työntekijää, ja sen vuotuinen liikevaihto oli 70 miljoonaa euroa. Toimivaltainen italialainen tuomioistuin vahvisti telakkaa koskevan akordin 11 päivänä helmikuuta 2010 ([11]).

(15) Arcotur S.r.l. tilasi De Polilta 28 päivänä tammikuuta 2005 aluksen C 241. Sopimuksen mukaan kemikaalisäiliöaluksen C 241 tekniset ominaisuudet olivat seuraavat: kokonaispituus 125 metriä, mallileveys 19 metriä, kantavuus noin 7 300 tonnia ja nopeus 15 solmua, kun moottorit toimivat 85 prosentin teholla sallitusta jatkuvasta tehosta. Myyntisopimuksen mukaan alus C 241 oli määrä luovuttaa ostajalle, Arcotur S.r.l:lle, viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2007. Kokonaiskauppasumma oli 30 miljoonaa euroa.

(16) Toukokuun 26 päivänä 2006 telakka tilasi toimittajalta, jäljempänä 'toimittaja', aluksen vaihteiston. Toimittajan vahvistuksen mukaan tilauksen oli määrä olla toimitusvalmis 3 päivänä syyskuuta 2007. De Polin antamien tietojen mukaan aluksen C 241 vaihteisto oli ominaisuuksiltaan ainutlaatuinen erikoismalli, joka poikkesi saman toimittajan standardimallista useiden teknisten ominaisuuksiensa puolesta.

(17) Heinäkuun 6 päivänä 2006 Arcoin S.p.A. (entinen Arcotur S.r.l.) ja De Poli muuttivat 28 päivänä tammikuuta 2005 tehtyä sopimusta siten, että aluksen C 241 ominaisuudet olivat nyt seuraavat: kokonaispituus 112 metriä, mallileveys 16,8 metriä, kantavuus noin 5 300 tonnia. Muutosten vuoksi aluksen hinta aleni 23 miljoonaan euroon.

([8]) Komissio kirjasi tämän kirjeen saapuneeksi vasta 19 päivänä helmikuuta 2010.

([9]) Akordilla tarkoitetaan Italian lainsäädännössä konkurssilain mukaista konkurssimenettelyä, jossa velallinen hakee velkojien kanssa sopimusta esittämällä näille ehdotuksen velan uudelleenjärjestelystä. Tämän jälkeen ehdotuksen käsittelee yrityksen toimipaikan toimivaltainen tuomioistuin. Tuomioistuin voi hyväksyä ehdotuksen päätöksellä tai hylätä sen julistamalla velallisen virallisesti konkurssiin. Jos akordi hyväksytään, velallinen saa pitää yrityksen omaisuuden ja toiminnan hallinnassaan pesänhoitajan (*commissario giudiziale*) valvonnassa.

([10]) Peruutus vahvistettiin 13 päivänä toukokuuta 2010 päivätyllä ja 15 päivänä toukokuuta 2010 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä.

([11]) Yritys oli pyytänyt akordin vahvistamista jo vuoden 2009 alussa (lyhyt selitys akordista, ks. alaviite 9).

(18) Heinäkuun 20 päivänä 2006 Arcoin S.p.A. siirsi aluksen C 241 rakentamisesta tehdyn sopimuksen Elbana di Navigazione S.p.A:lle.

(19) Toukokuun 26 päivänä 2006 tilattu vaihteisto ei ollut valmis sovittuna toimitusajankohtana, 3 päivänä syyskuuta 2007. Toimittaja ilmoitti De Polille 23 päivänä lokakuuta 2007 päivätyllä kirjeellä, että se ei pystyisi toimittamaan vaihteistoa sovittuun määräaikaan mennessä, koska markkinoilla oli pulaa raaka-aineista, minkä vuoksi sen alihankkijoiden toimitukset olivat viivästyneet. Toimittaja vahvisti 18 päivänä tammikuuta 2008, että vaihteiston toimitus siirtyisi helmikuuhun 2008, eli se myöhästyisi alkuperäisestä toimituspäivästä noin kuusi kuukautta.

(20) Tämän vuoksi Italian viranomaiset pyysivät aluksen C 241 toimituspäivän lykkäämistä 31 päivään elokuuta 2008, mikä on kahdeksan kuukautta myöhemmin kuin sopimukseen perustuva aluksen alkuperäinen toimituspäivä (31 päivä joulukuuta 2007).

(21) Saamiensa tietojen perusteella komissio on todennut, että alus C 241 luovutettiin vihdoin 3 päivänä marraskuuta 2008 ([12]).

III. **TUKI**

(22) Väliaikaisista suojajärjestelyistä annetussa asetuksessa ([13]) määritellään väliaikaiset ja poikkeukselliset toimenpiteet yhteisön telakoiden avustamiseksi niillä segmenteillä, jotka olivat kärsineet haittavaikutuksista Korean epäterveistä kilpailukäytännöistä aiheutuneiden vakavien haittojen muodossa ([14]).

(23) Väliaikaisista suojajärjestelyistä annetussa asetuksessa pidetään sisämarkkinoille soveltuvana suoraa tukea, jonka enimmäisintensiteetti on 6 prosenttia tukea edeltävästä sopimusarvosta ([15]), sekä tukea tiettyjen alustyyppien (konttialukset, kemikaalisäiliöalukset, tuotesäiliöalukset ja nesteytetyn maakaasun kuljetusalukset) rakentamista koskeville sopimuksille ([16]), jos seuraavat edellytykset täyttyvät: sopimuksesta on kilpailtu korealaisen telakan kanssa, joka tarjoaa alempaa hintaa ([17]), lopullinen sopimus on tehty ennen asetuksen voimassaolon päättymistä (31 päivänä maaliskuuta 2005) ([18]) ja alus luovutetaan alle kolmen vuoden kuluessa lopullisen sopimuksen allekirjoittamisesta ([19]).

(24) Asetuksen 2 artiklan 4 kohdan mukaan komissio voi kuitenkin pidentää tätä aluksen luovutukselle asetettua kolmen vuoden määräaikaa, ”jos se on perusteltua yksittäisen laivanrakennushankkeen teknisen monimutkaisuuden vuoksi tai jos telakan työsuunnitelma viivästyy sellaisten odottamattomien, merkittävien ja perusteltavissa olevien häiriöiden vuoksi, jotka aiheutuvat poikkeuksellisista, ennalta arvaamattomista ja yrityksestä riippumattomista olosuhteista”.

(25) Toukokuussa 2004 komissio hyväksyi väliaikaisista suojajärjestelyistä annetun asetuksen nojalla Italian telakkatukiohjelman ([20]), jossa tuen myöntämisedellytykset ovat asetuksen mukaiset. Italian tukiohjelmassa määrätään erityisesti siitä, että tukea myönnetään enintään 6 prosenttia tukea edeltävästä sopimusarvosta aluksille, jotka luovutetaan alle kolmen vuoden kuluessa lopullisen sopimuksen allekirjoittamisesta, ja siitä, että komissio voi pidentää luovuttamiselle asetettua määräaikaa vain *”jos se on perusteltua yksittäisen laivanrakennushankkeen teknisen monimutkaisuuden vuoksi tai jos telakan työsuunnitelma viivästyy sellaisten odottamattomien, merkittävien ja perusteltavissa olevien häiriöiden vuoksi, jotka aiheutuvat poikkeuksellisista, ennalta arvaamattomista ja yrityksestä riippumattomista olosuhteista”* (tukiohjelman 29 kohta).

(26) De Polin telakka esitti Italian viranomaisille 31 päivänä tammikuuta 2005 pyynnön myöntää edellä mainitussa tukiohjelmassa aluksen C 241 rakentamiseen osoitettu maksuosuus, jonka määrä oli 1,3 miljoonaa euroa.

(27) Tammikuun 25 päivänä 2008 De Poli pyysi, että aluksen C 241 luovutusajankohtaa lykättäisiin 31 päivästä joulukuuta 2007 31 päivään elokuuta 2008.

(28) Italian viranomaiset vahvistivat, että tukea ei ollut myönnetty. Ne huomauttivat, että ottaen huomioon 21 päivänä lokakuuta 2008 tehty komission päätös ([21]), jossa komissio totesi, että Italian tukiohjelman kattamiseen tarkoitettu 10 miljoonan euron lisärahoitus ei sovellu sisämarkkinoille, tuen myöntämiseen ei ole riittävästi varoja.

IV. **MENETTELYN ALOITTAMISTA KOSKEVA PÄÄTÖS**

(29) Komissio toteaa menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä suhtautuvansa epäilevästi siihen, ovatko olosuhteet, jotka Italian viranomaisten ja De Polin mukaan oikeuttavat aluksen C 241 (samoin kuin tämän arvioinnin ulkopuolelle jäävien alusten C 242, C 243 ja C 244) luovuttamisen lykkäämisen, Italian tukiohjelman 29 kohdassa tarkoitettuja ”odottamattomia, merkittäviä ja perusteltavissa olevia häiriöitä, jotka aiheutuvat poikkeuksellisista, ennalta arvaamattomista ja yrityksestä riippumattomista olosuhteista”.

([12]) Aluksen C 241 valmistumispäivä, joka Italian viranomaisten mukaan on 30 päivä elokuuta 2008, on merkityksetön, koska väliaikaisista suojajärjestelyistä annetussa asetuksessa ja sen mukaisesti myös Italian tukiohjelmassa viitataan ainoastaan aluksen luovuttamispäivään.
([13]) Ks. alaviitteet 4 ja 5.
([14]) Asetuksen johdanto-osan 3 kappale.
([15]) Asetuksen 2 artiklan 3 kohta.
([16]) Asetuksen 1 artiklan mukaisesti.
([17]) Asetuksen 2 artiklan 1 kohta.
([18]) Asetuksen 4 ja 5 artikla, sellaisina kuin ne ovat muutettuina neuvoston asetuksen (EY) N:o 502/2004 1 artiklalla, ks. alaviitteet 4 ja 5.
([19]) Asetuksen 2 artiklan 4 kohta.

([20]) Ks. alaviite 3.
([21]) Komission päätös, tehty 21 päivänä lokakuuta 2008, valtiontuesta C 20/08 (ex N 62/08), jonka Italia aikoo myöntää muuttamalla laivanrakennusteollisuuden väliaikaisia suojajärjestelyjä koskevaa tukiohjelmaa N 59/04, EUVL L 17, 22.1.2010, s. 50. Päätöksestä on sittemmin nostettu kanne (asia T-584/08 ja T-3/09).

(30) Vaikka komission menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esittämät epäilykset koskevat kaikkia neljää alusta (C 241, C 242, C 243 ja C 244), niillä on merkitystä ainoastaan alusta C 241 koskevan arvioinnin kannalta.

(31) Päätöksessään komissio kyseenalaistaa ensinnäkin sen, olivatko Arcoin S.p.A:n kanssa tehdyt sopimukset lopullisia vai olivatko ne De Polille pikemminkin keino varmistaa tuen hyväksyttävyydelle asetetun määräajan noudattaminen ja vain toissijaisesti keino saada alukselle lopullinen ostaja.

(32) Toiseksi komissio epäilee, että myyntisopimusten siirtäminen laivanvarustajalta toiselle oli itsessään yksi luovutuksen viivästymiseen johtaneista syistä.

(33) Kolmanneksi komissio epäilee, että De Poli on saattanut hyväksyä tilauksia yli oman todellisen tuotantokapasiteettinsa, sillä telakka suunnitteli rakentavansa vuosina 2005–2008 peräti 18 alusta, joista puolet oli tarkoitus rakentaa telakan kahdella suurella rakennusalustalla ja puolet pienemmän rakenteen päällä.

(34) Komissio suhtautuu epäilevästi myös siihen, olivatko olennaisten komponenttien toimituksessa tapahtuneet viivästykset todella odottamattomia niin kuin Italian viranomaiset väittävät. Komissio epäilee, että kyseessä oli sen sijaan tavanomainen liiketoimintariski, joka huolellisesti toimivan telakan olisi pitänyt ottaa huomioon työn suunnittelussa. Komissio katsoo erityisesti, että De Poli on saattanut lisätä viivästymisriskiä tilaamalla eräitä alusten komponentteja liian myöhään.

Jäsenvaltion huomautukset ja asianomaisten osapuolten näkemykset

(35) Italian viranomaiset väittävät menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä 16 päivänä kesäkuuta 2008 esittämissään, alusta C 241 koskevissa huomautuksissa, että De Polilla oli potentiaalisesti käytössään tarvittava tuotantokapasiteetti, niin että se olisi voinut luovuttaa alukset 36 kuukauden kuluessa myyntisopimuksen tekemisestä. Italian viranomaisten mukaan viivästys johtui ainoastaan vaihteiston toimituksen myöhästymisestä, mikä viranomaisten mukaan oli Italian tukiohjelman 29 kohdassa tarkoitettu merkittävä, poikkeuksellinen, odottamaton ja yrityksestä riippumaton tekijä.

(36) De Polin samana päivänä esittämien huomautusten mukaan se, että telakan ja Arcoin S.p.A:n johtohenkilöt kuuluivat molemmat De Polin sukuun, ei ole riittävä peruste epäillä alun perin 28 päivänä tammikuuta 2005 tehdyn sopimuksen aitoutta. Italian viranomaiset tukevat väitettä huomauttamalla, että silloin kun alusta C 241 koskeva sopimus tehtiin, telakan ja Arcoin S.p.A:n välillä ei ollut suoria liiketoimintayhteyksiä (lukuun ottamatta sitä, että Arcoin S.p.A:n omistivat De Polin sukuun kuuluvat henkilöt, jotka eivät olleet aivan samoja kuin De Polin osakkeenomistajat).

(37) De Poli huomauttaa tältä osin, että laivanrakennusalalla ei ole harvinaista, että tilataan aluksia, jotka pannaan myyntiin myöhemmin, joko sitten kun työt on saatettu päätökseen tai jo rakennusaikana.

(38) Aluksen C 241 rakennustyön suunnittelusta De Poli huomauttaa, että laivanrakennushankkeiden monimutkaisuuden vuoksi rakennussopimuksen tekemisen ja töiden aloittamisen välillä kuluu yleensä useita kuukausia. Telakan mukaan on yleinen käytäntö, että sopimuksen allekirjoittamisen ja töiden varsinaisen aloittamisen välisenä aikana telakka valmistelee töiden aloittamista muun muassa laatimalla hankkeen toteuttamissuunnitelman ja tekemällä sopimuksia eri tavarantoimittajien kanssa.

(39) De Polin Italian viranomaisille esittämän alustavan työsuunnitelman ([22]) mukaan aluksen C 241 rakentaminen oli määrä aloittaa vuoden 2006 ensimmäisellä neljänneksellä, ja alus oli tarkoitus luovuttaa vuoden 2007 jälkipuoliskolla. Tarkistetun työsuunnitelman mukaan aluksen C 241 rakentamisen piti kuitenkin alkaa vasta 28 päivänä syyskuuta 2006 (telakan eteläisellä rakennusalustalla).

(40) De Polin mukaan vaihteiston toimitus on laivanrakennuksessa keskeinen vaihe, koska vasta sen jälkeen vaihteisto voidaan liittää moottoriin, potkuri kiinnittää ja aluksen rungon rakentaminen saattaa päätökseen. Monet kokoonpanotoimet ja valmistelu- tai rakennustyöt voidaan toteuttaa vasta vaihteiston asentamisen jälkeen. De Polin mukaan vaihteiston kaltaisia komponentteja ei yleensä tilata etukäteen, jotta voidaan välttää varastointikulut ja ennakkomaksut. Telakka korostaa, että sen käyttämä toimittaja on alansa johtava yritys, jolla on vankka kokemus, minkä vuoksi ei ollut syytä epäillä, etteikö vaihteistoa toimitettaisi ajoissa.

(41) De Poli esittää, että sillä on koko ajan ollut riittävästi kapasiteettia luovuttaa vuosina 2005–2008 tilatut 18 alusta aikataulussa, koska alusten yhteenlaskettu kantavuus oli 10 000 tonnia vuodessa ja telakan tuotantokapasiteetti oli todistetusti ollut yli 12 000 tonnia vuodessa. Telakka toteaa lisäksi, että kyseisenä ajanjaksona tilatuista 18 aluksesta yhdeksän oli pieniä (kokonaispituus 20 metriä ja kantavuus 25 tonnia) ja muut yhdeksän samaa suuruusluokkaa kuin C 241. De Polin mukaan tämä osoittaa, että telakalla oli riittävästi kapasiteettia täyttää kaikki tilaukset aikataulussa ja ettei se ollut tehnyt sitoumuksia yli tuotantokapasiteettinsa.

([22]) Italian viranomaiset ovat toimittaneet alustavan työsuunnitelman jäljennöksen yhdessä tarkistetun työsuunnitelman kanssa 25 päivänä helmikuuta 2008, alusta C 241 koskevan ilmoituksen N 70/08 yhteydessä.

(42) De Poli muistuttaa lopuksi, että komissio on aiemmin useaan otteeseen hyväksynyt (myös De Polin esittämiä) toimitusten lykkäämistä koskevia pyyntöjä, jotka ovat perustuneet keskeisen tärkeiden komponenttien toimitusten viivästymiseen.

VI. **ARVIOINTI**

(43) Ensinnäkin, koska Italian viranomaiset ovat peruuttaneet alusten C 242, C 243 ja C 244 toimitusajan pidentämistä koskevat pyyntönsä ja koska tähän tarkoitukseen ei ole myönnetty varoja, virallinen tutkintamenettely on näitä kolmea alusta koskevien Italian viranomaisten pyyntöjen osalta käynyt aiheettomaksi, minkä vuoksi se lopetetaan ilman, että asiaa arvioidaan enempää.

(44) Tämä arviointi koskee näin ollen ainoastaan alusta C 241, ja siinä viitataan aluksiin C 242, C 243 ja C 244 ainoastaan silloin kun se on tarpeen tämän arvioinnin kannalta.

SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen olemassaolo

(45) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa luetellaan kumulatiiviset edellytykset, joiden täyttyessä kansallinen toimenpide on katsottava valtiontueksi: toimenpiteeseen sisältyvä etu on valikoiva, se on toteutettu valtion varoista, se aiheuttaa kilpailun vääristymistä ja vaikuttaa kielteisesti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(46) Toimenpide, jonka Italia aikoo toteuttaa De Polin hyväksi aluksen C 241 rakentamista varten ja joka käsittää enintään 6 prosentin rahoitusosuuden tukea edeltävästä sopimusarvosta (noin 1,3 miljoonaa euroa), on kiistatta SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Toimenpiteen rahoittaa Italian valtio. Varoilla on tarkoitus kattaa laivanrakennukseen liittyviä kustannuksia, jotka telakka normaalisti joutuisi maksamaan itse, joten ne tuovat De Polille etua. Toimenpide on valikoiva, koska sen ainoa edunsaaja on De Poli. Koska toimenpide tukee telakan asemaa suhteessa eurooppalaisiin kilpailijoihin, se on omiaan vääristämään kilpailua Euroopan laivanrakennusmarkkinoilla ja vaikuttaa siten jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tuen yhteensopivuus SEUT-sopimuksen kanssa

(47) Tarkasteltavana olevaan asiaan liittyy kaksi seikkaa, joiden vuoksi komissio alkoi epäillä De Polille myönnetyn tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille. Ensinnäkin Italian tukiohjelman 29 kohdassa määrätään, että tukea voidaan myöntää aluksille, jotka luovutetaan alle kolmen vuoden kuluessa lopullisen sopimuksen tekemisestä. Toiseksi tukiohjelman 33 kohdassa määrätään, että lopulliset sopimukset on tehtävä ennen kuin väliaikaisista suojajärjestelyistä annetun asetuksen voimassaolo päättyy 31 päivänä maaliskuuta 2005.

(48) Jälkimmäisen kohdan osalta Italian viranomaiset ovat selittäneet, että sopimusten siirto laivanvarustajalta toiselle väliaikaisista suojajärjestelyistä annetun asetuksen voimassaolon päättymisen jälkeen ei tarkoita sitä, etteikö aluksen C 241 rakentamisesta 28 päivänä tammikuuta 2005 tehty alkuperäinen sopimus olisi Italian tukiohjelman 29 kohdassa tarkoitettu 'lopullinen sopimus'.

(49) Komissio myöntää, että sopimusten siirtäminen kolmannelle osapuolelle näyttää olevan laivanrakennusalalla yleinen käytäntö. Komissio on katsonut eräässä aiemmassa päätöksessä ([23]), joka niin ikään koski kahden aluksen kolmivuotisen toimitusajan pidentämistä, että sopimusten siirrosta huolimatta ensimmäistä sopimusta voitiin pitää lopullisena, koska tuotetyyppi säilyi muuttumattomana ja uusi omistaja tuli edellisen sijaan ja sai kaikki tälle kuuluneet oikeudet ja velvollisuudet. Edellä mainitussa asiassa komissio kuitenkin katsoi, että omaisuuden siirto sinänsä ei vaikuttanut sopimusten luonteeseen eikä siten myöskään tuen myöntämisedellytyksiin.

(50) Myöskään käsiteltävänä olevassa tapauksessa sopimuksen siirto laivanvarustajalta toiselle ei ole vaikuttanut tuotetyyppiin eikä sopimuksen luonteeseen, vaan uusi omistaja on olennaisilta osin tullut alkuperäisen sopimuspuolen sijaan ja saanut kaikki sille kuuluneet oikeudet ja velvollisuudet. Näin ollen komissio katsoo, että alkuperäinen sopimus on lopullinen ja että se on Italian tukiohjelman perusteella tukikelpoinen.

(51) Alusten luovutukselle asetetun kolmen vuoden määräajan pidentämiseen kohdistuvien epäilysten osalta voidaan todeta, että Italian tukiohjelman mukaan komissio voi pidentää määräaikaa, jos se on perusteltua *"yksittäisen laivanrakennushankkeen teknisen monimutkaisuuden vuoksi tai jos telakan työsuunnitelma viivästyy sellaisten odottamattomien, merkittävien ja perusteltavissa olevien häiriöiden vuoksi, jotka aiheutuvat poikkeuksellisista, ennalta arvaamattomista ja yrityksestä riippumattomista olosuhteista"*.

(52) Komission on kuitenkin arvioitava, ovatko Italian viranomaiset osoittaneet riittävällä tavalla, että aluksen C 241 luovutukseen liittyvät viivästykset täyttävät Italian tukiohjelmassa vahvistetut edellytykset määräajan pidentämiselle.

([23]) Ks. asia C 33/2004, jossa komissio katsoi, että alkuperäinen sopimus oli sopimuksen siirrosta huolimatta lopullinen.

(53) Ennen kuin komissio ryhtyy arvioimaan Italian toimittamia tietoja, se toteaa alustavasti, että Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut asiassa *Astilleros Zamacona* 16 päivänä maaliskuuta 2000 antamassaan tuomiossa ([24]), että poikkeuksellisia olosuhteita koskevaa säännöstä, jonka mukaan on mahdollista poiketa kolmen vuoden määräaikaa koskevan säännöksen ensimmäisessä alakohdassa vahvistetuista periaatteista, olisi tulkittava suppeasti. Tuomioistuimen mukaan säännöksen sanamuoto ”poikkeukselliset olosuhteet” osoittaa jo itsessään, että lainsäätäjä on tarkoittanut sitä sovellettavan vain hyvin erityisissä tapauksissa. Tuomioistuin on näin ollen katsonut, että on asianomaisen jäsenvaltion tehtävä osoittaa, että oletetut poikkeukselliset olosuhteet ovat aiheuttaneet telakan työsuunnitelmaan vaikuttavan häiriön, joka on viivästyttänyt aluksen luovutusta, ja näytettävä toteen näiden kahden tapahtuman välinen syy-yhteys.

(54) Italian viranomaisten mukaan aluksen C 241 luovutuksen viivästyminen johtui vaihteiston toimituksen lykkääntymisestä (6 kuukaudella) ja tämän aiheuttamasta kokoonpanotöiden viivästymisestä yhdellä kuukaudella. Komissio toteaa, että tämä on ainoa syy, jonka Italian viranomaiset ovat esittäneet viivästykselle. Määräajan pidentämistä koskevassa pyynnössä ei mainita syyksi sopimuksen siirtämisestä aiheutuneita uusia teknisiä eritelmiä.

(55) Komission vakiintuneen käytännön ([25]) mukaan edellytys, jonka mukaan olosuhteiden on oltava ”poikkeuksellisia”, sulkee pois yleiset tai ainakin normaalit tapahtumat, jotka olisi järkevää ottaa huomioon telakan työsuunnitelmassa. Poikkeuksellisina voidaan pitää olennaisten komponenttitoimitusten merkittävää viivästymistä, kun taas vähäisempiä viivästyksiä ei välttämättä pidetä poikkeuksellisina, vaikka laivanrakennushankkeet voivatkin olla pitkällisiä ja monimutkaisia. Koska tällaisia poikkeuksia on lisäksi tulkittava suppeasti, komissio arvioi huolellisesti, liittyykö asiaan tekijöitä, joiden perusteella telakka olisi voinut ennakoida tai välttää viivästykset tai ainakin vähentää niiden vaikutuksia esimerkiksi parantamalla tilausten ajoittamista suhteessa asianomaiseen työsuunnitelmaan. Tapahtuman odottamattomuutta koskeva edellytys sulkee pois kaikki sellaiset tekijät, joihin osapuolten olisi kohtuudella voinut odottaa varautuvan ennalta.

(56) Komissio myöntää, että laivanrakennuksen kannalta keskeisten komponenttien myöhästymisen ja aluksen toimitusajan pidentämistä koskevan pyynnön välillä voi olla syy-yhteys ([26]). Tutkittavana olevassa tapauksessa komissio kuitenkin kyseenalaistaa väitettyjen poikkeuksellisten ja odottamattomien olosuhteiden esiintymisen: sen mukaan tapaukseen ei näyttäisi liittyvän tekijöitä, joiden perusteella olisi katsottava, että mainittu viivästyminen täyttää Italian tukiohjelman 29 kohdassa vahvistetut edellytykset.

(57) Kuten edellä jo todettiin, komissio on aiemmin myöntänyt, että keskeisten komponenttien vakavaa viivästymistä voidaan pitää poikkeuksellisena olosuhteena. Määräajan pidentämistä koskevia pyyntöjä on kuitenkin aina tarkasteltava kyseiseen asiaan liittyvien olosuhteiden mukaan. De Poli on useaan otteeseen joutunut kohtaamaan vastaavia häiriöitä: sen lisäksi, että se on ennenkin esittänyt vastaavia määräajan pidentämispyyntöjä ([27]), se on toistuvasti pyytänyt määräajan pidentämistä myös niiden kolmen aluksen osalta, joita koskevat sopimukset tehtiin samana päivänä kuin aluksen C 241 rakentamista koskeva sopimus, ks. johdanto-osan 1, 6 ja 7 kappale. Tämän vuoksi komissio katsoo, että edellä mainittuja viivästyksiä ei voida pitää aidosti poikkeuksellisina olosuhteina eikä niistä aiheutuvia jatkuvia häiriöitä täysin odottamattomina.

(58) Erityisesti viimeksi mainittujen häiriöiden suhteen näyttää siltä, että De Poli ei ole laatinut työsuunnitelmaa riittävän huolellisesti.

(59) Alkuperäisen työsuunnitelman mukaan aluksen C 241 rakentaminen oli tarkoitus aloittaa vuoden 2006 ensimmäisellä vuosineljänneksellä, ja alus oli määrä luovuttaa vuoden 2007 jälkipuoliskolla. Valmistumisajaksi oli siis laskettu 15–24 kuukautta.

(60) Tarkistetun työsuunnitelman mukaan tuotanto kuitenkin aloitettiin vasta 28 päivänä syyskuuta 2006 ja aluksen luovutuksen oli määrä tapahtua 20 päivänä joulukuuta 2007, eli vain kuukausi ennen luovutuksen lopullista määräaikaa, joka oli 28 päivänä tammikuuta 2008. Tarkistetun työsuunnitelman mukaan aluksen rakentamiseen oli siis sopimusehtojen mukaan varattu ainoastaan 15 kuukautta. Italian viranomaisten toimittamien tietojen mukaan samantyyppisten ja jopa pienempien alusten (C 229 ja C 240) rakentamiseen samalla eteläisellä rakennusalustalla oli varattu 22 ja 20 kuukautta tuotannon aloittamisesta luovutukseen.

(61) Se, että tuotanto oli määrä aloittaa vasta 28 päivänä syyskuuta 2008 ja luovutuksen oli määrä tapahtua 30 päivänä joulukuuta 2007 eli vain kuukausi ennen 28 päivään tammikuuta 2008 sovittua lopullista luovutusajankohtaa, ei myöskään jättänyt lainkaan liikkumavaraa mahdollisille tuotantoprosessin viivästyksille, vaikka telakka oli jo aiemmin joutunut kohtaamaan viivästyksiä, jotka johtuivat sekä komponenttitoimitusten myöhästymisestä että itse tuotantoprosessiin liittyvistä viivästyksistä, mikä käy ilmi muista De Polin esittämistä määräajan pidentämistä koskevista pyynnöistä.

([24]) Asia T-72/98 *Astilleros Zamacona SA v. Euroopan yhteisöjen komissio*, Kok 2000, s. II-1683. Tuomiossa viitataan vastaavaan säännökseen, joka sisältyi laivanrakennusteollisuudelle myönnettävän tuen uusien sääntöjen vahvistamisesta annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 1540/98 ja joka sittemmin otettiin myös väliaikaisista suojajärjestelyistä annettuun asetukseen.

([25]) Ks. esim. asia *Giacalone*, N 69/08, 21 kohta.

([26]) Ks esim. asiat N 586/03, N 587/03 ja N 589/03 sekä asiat N 68/08 ja N 69/08.

([27]) Ks. asiat N 586/03, N 587/2003 ja N 589/03.

(62) Koska kyseessä oli lisäksi vilkkaan kysynnän kausi (Italian viranomaisten toimittamien tietojen mukaan dieselmoottorialusten tilaukset lisääntyivät 60 prosenttia vuodesta 2003 vuoteen 2005), voidaan katsoa, että vaihteiston kaltaisten keskeisten komponenttien tilaukset ja niihin liittyvät toimitusajat olisi pitänyt vahvistaa järkevästi siten, että niissä olisi ollut liikkumavaraa. De Polin väite, jonka mukaan tämä ei ole yleinen käytäntö, ei ole riittävä peruste telakan toiminnan puolustamiseksi sillä, että se olisi tehnyt järkevät aloitteet viivästysten välttämiseksi tai vähentämiseksi, etenkin kun otetaan huomioon vilkas kysyntä ja jo aiemmin ilmenneet viivästykset.

(63) Komissio toteaa sen sijaan, että vaihteisto tilattiin 26 päivänä toukokuuta 2006, ja se oli määrä toimittaa syyskuussa 2007. Näin ollen liikkumavaraa mahdollisten viivästysten varalta oli hyvin vähän tai ei lainkaan, kun otetaan huomioon, että aluksen C 241 toimitusajankohdaksi oli sovittu 31 päivä joulukuuta 2007. De Poli on itse huomauttanut, että työtä on jäljellä vaihteiston toimittamisen jälkeen huomattava määrä (ks. johdanto-osan 39 kappale), mikä näyttäisi vahvistavan, että telakan suunnitelmissa olisi pitänyt ottaa huomioon tietty liikkumavara siltä varalta, että laivanrakennuksessa tarvittavien keskeisten komponenttien toimitukset viivästyvät.

(64) Komissio suhtautui menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä epäilevästi myös siihen, että sopimuksen siirto uudelle omistajalle voisi itsessään olla viivästyksen syy. Komissio toteaa erityisesti, että sopimus siirrettiin Arcoin S.p.A:lta Elbana Navigazione S.p.A:lle vasta 20 päivänä heinäkuuta 2006 eli useita kuukausia sen jälkeen kun töiden piti alun perin alkaa (vuoden 2006 ensimmäisellä vuosineljänneksellä). Tarkasteltavana olevassa tapauksessa ei kuitenkaan voida sulkea pois sitä, etteikö sopimuksen siirto laivanvarustajalta toiselle voinut olla itsessään yksi syy tuotannon aloittamisen ja sen myötä myös aluksen luovutuksen viivästymiseen, etenkin jos otetaan huomioon, että sopimuksen siirto toiselle laivanvarustajalle johti myös eräiden aluksen teknisten ominaisuuksien muuttamiseen.

(65) Yhteenvetona on todettava, että koska poikkeuksellista määräajan pidentämistä koskevia pyyntöjä on tulkittava suppeasti, Italian viranomaiset eivät ole pystyneet johdonmukaisesti perustelemaan, miksi De Poli ei pystynyt välttämään edellä mainittuja olosuhteita tai merkittävästi vähentämään niiden kielteisiä vaikutuksia suunnittelun ja tilausten huolellisen hallinnoinnin avulla. Tämän perusteella komissio katsoo, että poikkeuksen myöntämistä koskevan pyynnön tueksi esitettyjä olosuhteita ei voida pitää poikkeuksellisina ja odottamattomina, koska aluksen C 241 luovutuksen viivästyminen ei ollut odottamaton eikä puolustettavissa Italian tukiohjelman 29 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

(66) Italian viranomaiset ovat pyytäneet aluksen C 241 luovuttamiselle asetetun määräajan pidentämistä kahdeksalla kuukaudella 31 päivästä joulukuuta 2007 31 päivään elokuuta 2008, mutta ne ovat esittäneet perustelut vain seitsemälle kuukaudelle näistä kahdeksasta.

(67) Toisin kuin aiempien De Polin rakentamiin aluksiin liittyvien määräajan pidentämistä koskevien pyyntöjen ([28]) yhteydessä, Italian viranomaisten pyytämä lisämääräaika on tarkasteltavana olevassa tapauksessa pidempi kuin niiden mainitsema pyynnön ainoa perustelu (vaihteiston toimituksen viivästyminen). Tämän vuoksi ei voida katsoa, että määräajan pidentämistä koskevan pyynnön taustalla oleva viivästyminen ja keskeisten komponenttien toimitusten viivästyminen olisivat keskenään syy-seuraussuhteessa.

(68) De Poli luovutti asianomaisen aluksen vasta 3 päivänä marraskuuta 2008. Toisin sanoen viivästys ei ollut ainoastaan pidempi kuin sen perusteluksi esitetyt tekijät, vaan se venyi jopa pyydettyä lisämääräaikaa pidemmälle. Italia ei ole selittänyt, miksi aluksen luovutus viivästyi vielä kahdella kuukaudella, eikä komissio ole saanut näiden kahden kuukauden osalta määräajan pidentämistä koskevaa pyyntöä.

(69) Tästä seuraa, että vaikka alkuperäinen viivästys olisi ollut perusteltu ja komissio olisi myöntänyt pyydetyn määräajan pidennyksen, aluksen C 241 rakentamiseen ei silti olisi saanut myöntää tukea Italian tukiohjelman nojalla, koska edes lopullista määräaikaa ei noudatettu.

VII. **PÄÄTELMÄ**

(70) Koska Italia on virallisesti peruuttanut alusten C 242, C 243 ja C 244 luovuttamiselle asetetun määräajan pidentämistä koskevat pyynnöt eikä näille aluksille ole myönnetty varoja, muodollinen tutkintamenettely on niiden osalta lopetettu aiheettomana.

(71) Tämän arvioinnin perusteella ei ole voitu osoittaa, että edellytykset aluksen C 241 luovuttamiselle asetetun kolmen vuoden määräajan pidentämistä koskevalle pyynnölle täyttyisivät. Joka tapauksessa alus luovutettiin todellisuudessa vasta sen määräajan jälkeen, joka olisi vahvistettu, jos pyydetty lisäaika olisi myönnetty. Tämän vuoksi aluksen C 241 rakentamiseen ei saa myöntää tukea väliaikaisista suojajärjestelyistä annettuun asetukseen perustuvasta Italian tukiohjelmasta N 59/2004.

(72) Koska Italian viranomaiset ovat vahvistaneet, että De Polille ei ole myönnetty tukea, tuen takaisinperiminen ei ole tarpeen,

([28]) Ks. asiat N 586/03, N 587/03 ja N 589/03.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jonka Italia aikoo toteuttaa De Polin hyväksi ja joka muodostuu aluksen C 241 luovuttamiselle asetetun kolmen vuoden määräajan pidentämisestä väliaikaisista suojajärjestelyistä annettuun asetukseen perustuvassa Italian tukiohjelmassa 59/2004 tarkoitetulla tavalla, ei sovellu sisämarkkinoille.

Tämän vuoksi kyseistä tukea ei saa panna täytäntöön.

2 artikla

Italian on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

3 artikla

Koska Italia on virallisesti peruuttanut alusten C 242, C 243 ja C 244 luovuttamiselle asetetun määräajan pidentämistä koskevat pyynnöt, muodollinen tutkintamenettely on niiden osalta lopetettu aiheettomana.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Italian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 27 päivänä lokakuuta 2010.

Komission puolesta

Joaquín ALMUNIA

Varapuheenjohtaja